

מימי הנחל

יו"ר ע"י
איחוד האברכים הצעירים דחסידי ברסלב ירושלים
שע"י "מורשת הנחל"

מר חשוון תשע"ב

גליון ד'

נקודת החבר

יצחק פיליפ

אלט טאר מען ניט זיין!!!

הדבר דומה למלחמת בשר ודם, חייל העומד בשדה הקרב, והאויב מתקרב לעברו האם יחשוב: 'מה שיהיה יהיה אני הגעתי ללחום'... הרי ודאי, כמה שלא יישן ולא יאכל וכמה כח שלא יהיה לו יתגבר בכל כחו ללחום עם האויב. ולא כל שכן במלחמה הכללית והנצחית - מלחמת היצר, האם ניתן לשיגרה להמשיך?! לכן צריך להתחדש בכל כחו בכל שעה ורגע בכל פעם מחדש בהתלהבות חדשה כאלו לא עשאו מעולם, כמ"ש רבינו ז"ל (ליקו"מ ס"ב) "שעיקר כח העבודה של כל הימים אינו אלא ההתחלה, וכפי הכח וההתלהבות של ההתחלה כן הולך ומתנהג בעבודתו וכו', על כן צריך להתחיל בכל פעם מחדש ולבוא להצדיק מחדש בכח ובהתלהבות גדול והתגברות חדש לעבודת השי"ת וכו', וכן בכל פעם ופעם צריך לחשוש חששא זו פן לא התחיל עדיין כראוי וצריך להתחיל ולבא להצדיק בכל פעם מחדש" ע"כ.

ואין יותר קרוב לדיבורים אלו מאשר אנו האברכים 'בני הנעורים' [אשר כידוע, עיקר עיסוקו של רבינו היה עם בני הנעורים, אמנם, כשהגיעו לרבינו לפני החתונה שלחם מאתו ואמר להם שיחזרו עם 'טלית'.. וא"כ בני הנעורים הם לא אחר מאשר ה'אברכים'] ע"כ אנו האברכים עם הדמים הצעירים והתלהבות של ימי הנעורים, דייקא עלינו נפלה חובת היום לקיים ציווי רבינו: "אלט טאר מען נישט זיין" להתחדש בכל יום הרבה פעמים, כמו שרבינו הק' העיד על עצמו שהיו ימים שהיה מתחדש הרבה פעמים בכל יום, וכל מצוה וכל עבודה לעשות בהתחדשות ובהתלהבות חדשה

כאלו מעולם לא עשאו, וכשעובדים את ד' בהתלהבות לא נופלים לזיקנה וישנוניות. ויה"ר שנוכה לחדש כנשר נעוריו ונמשיך ימי הנעורים עד מאה ועשרים בעבודת ה' ע"פ דרך רבינו הק', ונוכה להכלל כבעטלער הוקן שאמר: 'איך בין גאר אלט אבער גאר יונג'...

"זה כלל גדול, שעיקר תקון האדם וכל העולמות התלויים בו הוא ע"י בחינת התחדשות, וכמו שהזהיר אדמו"ר ז"ל בקול רם בקול חזק מאוד, בעת שהוכיח אותנו ועורר והקיץ אותנו בדבריו הנוראים ואמר לנו בזה הלשון:

'אלט טאר מען נישט זיין' וכו', וכנדרפס מזה בסוף הסיפורי מעשיות עיין שם, כי עיקר התשובה בבחינת התחדשות כמו שכתוב: 'השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם' וכתוב: 'תתחדש כנשר נעורייך' (ליקו"ה הל' ס"ת ה"ד).

ובהמשך מבאר ר' נתן, שכל המעברים והירידות שעובר על כל אחד בכל מקום ובכל זמן הוא רק בשביל 'התחדשות', ומי שלא יפול לזיקנה והתישנות הוא יכול להתחדש בכל פעם לטובה אפילו אם יעבור עליו מה, והעיקר ע"י התקרבות לצדיקי אמת ולספריהם הקדושים שזכו להתחדש בשלימות בכל יום ע"י קדושת ארץ ישראל.

וצריך להבין: מה רצה רבינו כשהוכיח אותנו להתחדש בכל יום ובכל שעה, צעק 'אסור להיות זקן', אם הוא צעיר הוא צעיר ואם הוא זקן הרי הוא זקן, ומה פשר ה'אסור' להיות זקן? אלא שיש צעיר בגילו אבל זקן ברוחו, דהיינו שכבר מיואש מלהתחדש והכל אצלו כבר כ'מצות אנשים מלומדה' נוהג כמנהגו מימים ימימה. הוא מתפלל בהתלהבות, לומד בהתמדה, קם בחצות ועובד את ה' בכל לבבו, אבל הכל בזיקנה וישנוניות, ועל זה צעק רבינו: "אלט טאר מען ניט זיין", דאם יזדקן - כלומר ברוחו -

אף שעובד את ה' כמקדם, אבל מה יהיה כשיעבור עליו מה שיעבור - וזה אינו דבר נדיר כידוע לכל אחד - ומה יהיה כשלא יהיה לו כ"כ כח להתלהב בתפלה או ללמוד בהתמדה או לקום בחצות, או 'זמן קר"ש', האם יפול מעבודתו לגמרי.

דבר האיחוד

מרחשון - רחוש מרחשון שפותיה.

שפתותינו עוד מרחשות. אם זה קטעי תפילות הימים הנוראים, אם זה הד כלליות הגוונים שראינו בציונו של רביה"ק אשר עדיין מהדהד באזנינו. אם זה השמחה והרקודים של 'שמחת בית השואבה' שעוד מרקיד את לבותינו...

אך ישנו עוד דבר אחד שעדיין מרחשת בשפתותינו והוא:

התגובות הנפלאות שהגיעו אלינו מכמה אברכים, וכולם מתבטאים בסגנון אחד: שניכרת הפעילות שישנה בחבורות האברכים!

האחד גילה אותו ב'שמחת בית השואבה' ברקודים ובמעגלים הנפלאים של כלליות האברכים, השני גילה אותו ב'שמחת תורה' ב'הקפות' הנפלאות, עד שהתבטא אחד האברכים הנושם את בית מדרשינו במא"ש מאז הילדו: שהשנה היו 'הקפות' שטרם נראו כמותן!...

ובכן חברים יקרים, לא נעצור את הגלגל, נמשיך את האחדות ביתר שאת, להתחדש לבא לחבורות כל אחד ואחד בחבורה השייך אל לבו, וכן לא לשכוח - שבת ההתאחדות הקרב ובא...

א געזונטן ווינטער,
העורך

אשרי תמימי דר"ך

ההליכה עם תורות רביז"ל - הוא שוה לכל נפש

שמואל פוקס

של 'לא ימוש מתוך האוהל' והדרך הזה היא - כמו כל עצה של רבינו - שוה לכל נפש מהגדול שבגדולים עד האברך והבחור הכי פשוטים בעולם, וזה לא קשה ולא מסובך בכלל, כי ללכת עם התורות של רבינו זה לא ענין של למצוא איזה פלפול בתורה וכדומה, רק לחיות עם התורה, כמו לדוגמה בתקופת בין המצרים הרבה מאנ"ש הולכים עם תורה ס"ז, ששם רבינו מוגלה שמהצדיק נמשכין ארבע מוחין שממלאים הבתים של התפילין, אזי כשאני הולך להניח תפילין אני מבקש מה': תזכני שהארבע מוחין שנמשכין מהצדיק יאירו ויכנסו במוחי שע"ז אוכה שהמוח שלי יהיה בבחינת בית המקדש, ועי"ז אנצל מכל התאוות והמדות רעות שהם מאורי אש, או כשאני אוכל, הרי כל העולם אוכלים אבל אפשר לאכול עם האור של רבינו לבקש מה' לפני האוכל: רבש"ע הרי אפשר ע"י האוכל להגביר את המאורי אור ואפשר גם להיפך ח"ו, רחם עלי שאזכה לאכול בקדושה שע"י אכילתי יתגברו המאורי אור ועי"ז יתגלה ויתפרסם הפאר והחן והיופי האמיתי של העולם ועי"ז יכנע המאורי אש, וכן כשיוצאים לרחוב להתפלל: רבש"ע תציל אותי בדרך ממראות ומחשבות של מאורי אש רח"ל. וכך כל אחד כשילך עם תורות כבר יראה איך אפשר לחיות עם רבינו כל הזמן, כשהולך ברחוב בינתיים אפשר לכסוף לה' עפ"י התורה שהולכים עמה ולהתפלל לה': רבש"ע מתי יתגלה הפאר והחן והיופי של כל העולם שע"ז נוכה להתקרב אליך באמת, ונוכה לצאת מכל התאוות שמתגברים בגלל שאור הצדיק נעלם וכו'.

וכשזוכים ללכת עם התורות של רבינו זה אור אחר לגמרי זוכים ממש לחיות עם האור של רבינו כל הזמן, וכמו כל העצות של רבינו זה שייך לכל אחד ואחד ממש באיזה דרגה שהוא, ואין אחד בעולם שיכול להגיד שהוא לא יכול ללכת עם תורות של רבינו, וכמו שדברו עם ר' נתן מהלב שהיה לאברהם אבינו, נענה אחד שהיה שם ואמר: "איך לוקחים לב כמו שהיה לאברהם אבינו" ענה לו ר' נתן: "לכל אחד יש לב רק צריך ללכת אותו", כל אחד יכול ללכת עם התורות רק צריך לרצות את זה ולהתפלל ע"ז, כמו על כל דבר של רבינו שהבע"ד מתגבר ועושה מניעות והסתרות כי בכל דיבור ובכל ענין שרבינו גילה בעולם תלויים בזה כל העולמות, כמו המעשה שהיה עם המוחותנים של רבינו שאחד מהם היה כוסף ומתפלל ארבעים שנה לבוא לא"י, והשני אמר: למה צריך כל כך לכסוף לוקחים כסף ונוסעים, ואמר רבינו: זה שכסף הוא יוכה, וזה שאמר לוקחים כסף ונוסעים לא יוכה וכך הוה, לכן גם אם מנסה הרבה זמן ללכת עם תורות ולא הולך אסור להתייאש אף פעם, רק תמיד לכסוף ולהתפלל ע"ז עד שיה' יזכנו לזה במתנת חינו, אמן.

טוב להודות לה' שזכינו שמתאחדים יחד כל האברכים הנקראים ע"ש הצדיק הכוספים ומשתוקקים ומתגעגעים לעבוד את ה' יתברך בדרך רבינו הקדוש.

ובזה תלוי כל התקרבותינו לצדיק כמו שר' לוי יצחק בנדר היה אומר בשם ראב"ר: "אתם לא יודעים מה הייתם יכולים לקבל מרבינו אם הייתם מוחזקים עצמכם ביחד", כמו שמבאר רבינו בתורה ס"א שכל התיקון הוא ע"י האהבה והתכללות שונללין יחד, וכל הענין של רבינו תלוי בזה - באהבה שיש בין אנשי הצדיק "אנ"ן בחיבותא תליא מילתא" וכמו שמבאר מוהרנ"ת בליקוטי הלכות שכל יהודי הוא צינור פרטי (שכל פרטי) שע"י מתגלה כבוד ה' באופן שרק הוא יכול לגלות בעולם, כפי מה שהוא מקבל מהצדיק האמת שהוא שכל הכולל כל השכלים, אבל כמו שבקבלת התורה שקיבלנו ממש רבינו היה צריך שיהיה אהבה ואחווה ושלוש ורעות כאיש אחד בלב אחד, כך כשאנו באים לקבל מרבינו את קיום התורה שהם עצות משער החמישיים של הקדושה - אורו של משיח ג"כ צריך להיות באהבה ואחווה ושלוש ורעות, וכמה שיש יותר אנשים שמתאחדים יחד באהבה לקבל את האור של רבינו כך זוכים לקבל יותר, כמו שרלו"י היה אומר תמיד: שהאור של רבינו הוא כל כך גדול שאי אפשר לקבלו לבד אפילו מי שהוא באמת צדיק גדול, רק צריך כמה תלמידים ביחד, וזה הענין של שיחת חברים שמדברים ביחד מרבינו זה אור אחר לגמרי, וכל אחד יכול להרגיש את ההבדל שאפילו אותם דיבורים ידועים כשמדברים את אחד עם השני שיחת חברים מרגישים אותם אחרת לגמרי.

ואפילו שכל אחד צריך גם להתעסק בעניני הבית וכל מיני דברים אחרים, וכל אחד כוסף הלואי הייתי יכול להרגיש האור של רבינו גם בדרך למכולת, וגם כשצריך לרוץ לכל מיני סידורים אחרים וכל אחד שואל איך זוכים לזה, אך הענין הוא כמו שכתוב "הושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל" שואל ר' נתן: איך יתכן שהוא לא עזב לרגע את משה רבינו, הרי היה לו בית, האם הוא אף פעם לא היה צריך ללכת לשום מקום, אלא מסביר ר' נתן שבודאי לא היה עם משה כל הזמן אלא כל דבר שהיה צריך לעשות היה חושב: מה משה רבינו יאמר על זה נמצא שאפילו שלא היה כל הזמן עם משה רבינו בגשמויות אבל ברוחניות הוא לא עזב את משה רבינו אפילו רגע אחת, ואומר ר' נתן שע"י תלמידים כאלו מתגלה ההידור והפאר של הצדיק בעולם.

וזה מה שרבינו רוצה לתת לכל אחד ואחד שוה הענין ללכת עם התורות של רבינו לחיות עם התורות, כמו שאמר רבינו שהוא רוצה שכל אחד ואחד ילך עם התורות שגילה כל תורה חודשיים או שלש שע"ז יוכה כאו"א לאור הזה

היכוננו! היכוננו!

"שבת ההתאחדות" עומדת בפתח!!!
רוב המיטות כבר תפוסות!
האם כבר נרשמת? ומה עם חבירך?

פנה מיד לרשמים: משה יעקב צוקר
בן ציון מנדליאל: 0527114403

השבת שלנו היא! הבטיח את מקומך!

בשמחה רבה ובהתרגשות עצומה קיבלנו את הידיעה
המשמחת על התמנותו של חברינו היקר

הרה"ג ר'

שמעון דוב בראנדסדארפער

שליט"א

לרב ומו"ץ ב"שכונת נחלת צבי"

פעיה"ק ירושלים ת"ז

דברי ברכה והערכה יבואו בעז"ה בגליון הבא
שיצא לקראת "שבת ההתאחדות"

לקדושים אשר בארץ

הקר קברי צדיקים בא"י

שמואל מאיר חשין

במאמרנו הנוכחי אין אנו מרחיקים נדוד מעבר לאיזור עליו דיברנו במאמר הקודם, הלא הוא "יער הבעל שם טוב", קבר רבי חוצפית המתורגמן הוא בעצם סמוך ונראה ליער הבעש"ט, במרחק אורזי של כמאה מטרים בלבד, ואף מצויין במפה שהובאה במסגרת זו. אך אין שום שביל או דרך המוביל ישירות מיער הבעש"ט לקבר חוצפית, ואין אנו מציעים לאף אחד לנסות ולעשות זאת, שכן הוואדי העמוק והתלול של נחל שכוי בותר בין ההרים, ומעמיד בסכנת ריסוק אברים את מי שינסה לצלוח אותו מעבר על עבר...

אכן, גם איזור זה, דרומית ליער הבעש"ט, עשיר ביותר בקברי צדיקים, החל מקברו של חוצפית המתורגמן, המושך בציון יהודיע הכהן ועדינו העצני ומכאן לשאר התגליות האחרונות, כמו קבר רבי נחוניא בן הקנה, רבי חייא מהזוהר, בריה דרב ספרא ועוד.

מה שמעניין הוא, שחוץ מקבר יהודיע הכהן שאין עליו עוררין, הרי בכל הקברים האחרים מצאנו לפחות שני דעות איה מקום כבודם. בעיקר אלו הרה"ח ר' שלום גפנר ז"ל מצד אחד בספרו "ציוני מקומות הקדושים" (שחיבר ביחד עם יבדלחט"א הרה"ח ר' נח שטרנפלד שליט"א), ומאידך גיסא הרב ישראל מאיר גבאי והרב ישראל הרצברג שיחיו, אשר בספרם "מקומות הקדושים וקברי צדיקים בגליל" קובעים אחרת.

וכאן חשוב מאד לחזור ולציין מה שכתבתי בתחילת דרכנו: אינני אומר קבלו דעתי ח"ו, כותב אני את רחשי ליבי כפי שיצא לי אחרי החיפוש והעיון בספרי המסעות ושמיעת עדויות מזקני ירושלים, ולאחר בדיקת השטח עצמו מכל הכיוונים האפשריים. ואדרבה, אם אזכה וע"י פרסום הדברים יבואו וענו על הדברים באופן שיהיה ברור לאחד מן הצדדים, והיה זה שכרינו להעמיד האמת על מכונה. גם אם האמת תהיה אחרת מאשר כתבנו...

שנים אוחזים בחוצפית...

לא רחוק משם, מעט צפונית וקרוב יותר לכביש החדש, מצוי המבנה שבנה הרב ישראל מאיר גבאי. כיום אין אפשרות כניסה לתוך המבנה לאחר שהוא נתפס ע"י קבוצה מסויימת, אך הדבר אינו חשוב כל כך, כי הציון עצמו לא נמצא בתוך המבנה אלא למרגלותיו, בתוך שוחה עמוקה, במרחק מטרים ספורים מהמבנה ולידו באר עמוק ביותר בנוי בשורות אבנים, שככל הנראה נבנה בידי אדם בתקופה קדומה.

נסה כפי השגתנו לעשות קצת סדר בדבר, ולהעמיד לפני הקוראים את המקורות הקודמים לגבי מקום הקבר, וכפי שנראה בהמשך נבצר מאתנו להבין על מה ולמה חשב לשנות מכפי המקובל ולציין את הקבר במקום שונה.

נתחיל במקור הראשון והחשוב ביותר, הלא הוא דברי רבי חיים וויטאל בספרו "שער הגלגולים":

מי שיחפון בימים אלו להשתטח על קברו של התנא חוצפית המתורגמן הנמנה בין עשרה הרוגי מלכות, הנמצא ביער אשר למרגלות בית החיים העתיק בצפת, (ואגב, גם יער זה משמש מידי יום ביומו כמקום התבודדות מועדף עבור חסידי ברסלב הצפתיים), יגלה שישנם שני מבנים סמוכים למדי, על גבי שניהם מתנוססת כיפה הצבועה בצבע תכלת, ושניהם עונים לשם "קבר חוצפית המתורגמן" - - -

המבנה הוותיק יותר הוא זה שנבנה לפני כמה עשורים ע"י הוועד להצלת קברי קדמונינו. מדובר במבנה בעל שלש קירות בלבד, ובמרכזו מצבה זקופה, כמו בימה קטנה, מכוסה בפרוכת מפוארת. כפי שנוכח בהמשך הדברים, המצבה עומדת על גבי בור עמוק, שבחלקו מכוסה באבנים, ולפחות בעשרות השנים האחרונות היה ידוע כקבר חוצפית המתורגמן.

וכאן חשוב מאוד להדגיש כי אודות קבר יהודיע הכהן אין שום ספק באשר למיקומו, שכן מהרח"ו נותן סימנים ברורים ביותר לצורת הסלע ואף נקב בגודלו המדויק, כפי שהוא כיום, ועל כולנה ישנה הוכחה מפורשת שהמקום הוא בעל מסורת עתיקת יומין, שכן מתחת לסלע, במקום שהוא אינו חשוף לגשם ולשמש, נשארו עד היום שרידים של כתבי יד קדומים כתובים בדיו עתיק על גבי הסלע, של שמות יהודים שביקרו שם בעבר. בספר של הרב הרצברג הוא כותב שהחתימות האלו נאמדות לשנות הש' ומעלה, שהוא ממש בתקופה הסמוכה למהרח"ו. ואם כן קבר יהודיע עשוי לשמש לנו כאבן פינה בבואנו לחפש את שאר הקברים הצריכים להמצא בסביבתו על פי דברי מהרח"ו.

ציון עדינו העצני שציין הרב גבאי

וכאן אנו מגיעים לפרק "שנים אוחזים בחוצפית"... על פי הבנת הרב הרצברג, המילה "ומשם" המופיעה בדברי מהרח"ו לאחר קבר חוצפית המתורגמן, אומרת, שמקבר עדינו העצני, (אשר רחוק ממנו מעט מצוי קבר חוצפית) תרד עוד למטה ליהודיע. אך יתכן מאוד כי "ומשם" הכוונה כפשוטה, מקבר חוצפית המתורגמן. (הנמצא רחוק מעט מעדינו העצני...) ואם נפרש כך, קבר חוצפית צריך להיות במורד ההר בשביל המוליך מקבר עדינו העצני ליהודיע הכהן והוא כפי שציין קדמונינו, ובכך נשללת האפשרות שמדובר בציון החדש שהוא נמצא במרחק רב מהשביל היורד מעדינו ליהודיע. אך כאמור אם "ומשם" הכוונה מעדינו העצני, אין בכך ראייה לשום צד, אם כי מדברי מהרח"ו "רחוק ממנו מעט" משמע יותר שהוא הציון של קדמונינו הסמוך יותר לעדינו העצני מאשר המקום החדש.

ציון חוצפית המתורגמן לשיטת הרב גבאי

ציון חוצפית המתורגמן המקובל שנבנה ע"י קדמונינו

ואם בדברי מהרח"ו אין הכרע כל כך, נחזור ונבדוק את המסורת הקדומה, מתקופת האריז"ל ועד ימינו, ולפיה נחשוב בעצמנו לאיזה צד האומר "כולה שלי" הדעת נוטה.

תלמיד האור החיים, שביקר במקום עם רבו כותב כך: "הלכנו אצל יהודיע הכהן לפי שהוא בשיפולי ההר, וזה כמו ב' שנים

בלכתך מכפר ה"דהריאה" הנזכר שבמערב צפת, בדרך הנמשך ממנה תחת בית הקברות, והולך לצד צפון, ונמשך עד נחל מים הנקרא "בראל" כמו שיתבאר למטה, ואמנם בדרך הזה יש אילני זתים רבים, ובהגיעך שם, תתחיל לרדת בהר ההוא לראש נהר המים הנזכר, שבו טוחנים החטים, ושם חפירה אחת, כי הוא מקום מחצב אבנים, ושם קבור "עדינו העצני", ורחוק ממנו מעט יש מחצב אחד, ושם קבור "רבי חוצפית התורגמן". ומשם תרד עוד למטה, באמצע מורד ההוא של ההר, ושם סלע גדול אורכו קרוב לעשר אמות, וכן רחבו, והוא סלע יחיד בפני עצמו, שוכב ומוטה על גבי קרקע, ותחתיו חלול, ונבדל מן הקרקע מצד צפון, ושם תחתיו קבור "יהודיע הכהן".

אמור מעתה: כאשר אנו מתחילים לרדת בהר בשיפולי בית הקברות העתיק של צפת, לכיוון "ראש נהר המים", הלא הוא נחל שכוי כפי שהבאנו במאמר הקודם, אנו צריכים למצוא חפירה אחת המשמשת ל"מקום מחצב אבנים", והוא מקום עדינו העצני. "רחוק ממנו מעט" (דהיינו במרחק מה מהמקום, אבל לא רחוק מדי) "מחצב אחד" (כנראה יחיד, מה שיכול להיות גם בור חצוב) והוא מקום חוצפית המתורגמן, "ומשם" תרד עוד למטה לכיון מורד ההר שם סלע גדול וכו' מקום יהודיע הכהן.

המסקנה הראשונה היא ללא ספק אודות קבר עדינו העצני, שאינו יכול להיות היכן שיש כאלו המציינים אותו כיום בסמיכות לקרית מאור חיים בצפת, ואף בנו מצבה יפה, ולעיתים גם מבנה שנהרס כמה וכמה פעמים ע"י בעלי השטח או עיריית צפת. שכן לפי דברי מהרח"ו הוא באיזור ההררי בשיפולי בית החיים, ולא רחוק מקבר חוצפית ויהודיע

הכהן. ואם כן קל הרבה יותר לקבל את תגליתו של הרב הרצברג שמצא בהר שמעל לקבר יהודיע הכהן מקום העונה במדויק לתיאור של "חפירה אחת כי הוא מקום מחצב אבנים" זוהי אמנם חפירה אל תוך הסלע, בצורה מרובעת נדבך על גבי נדבך, מה שמראה לנו כי כנראה שימש המקום למחצבת אבני בניה.

עד כדי כך, שרבי נתן דוד שפירא זוכר שכאשר היו זורקים אבן לתוך הבור היו עוברים כמה שניות עד שנשמע קול ההד מעל הבור. מפני הסכנה סתמו את הבור במצבה, ובכך כנראה נגרמה הטעות.

(ואגב נעלה כאן תמיהה גדולה שעולה ומבצבצת בעת העיון בספר "מקומות הקדושים וקברי צדיקים בגליל", בעוד כל דבר שנדפס ונכתב בעבר מקבל כאן מקום של כבוד (בתוכם גם ספרו של הכופר א"מ לונץ שהוחרם ע"י מרן מהר"ל דיסקין ורבני ירושלים), הרי שאין כל חשיבות למסורת בעל פה שעברה מדור לדור, במידה והיא לא נדפסה בשלב כלשהוא. כך נתקלים אנו באבסורד, בעוד שישנם הזוכרים את רבי שמואל הורביץ עצמו משתטח בקבר חוצפית המתורגמן כפי שציין קדמוניו, הרי שהספר משתמש בספרו "ימי שמואל" (שם מצויין "בור עמוק") בכדי לבסס דווקא את שיטתו הוא...)

עוד דבר שנבצר מאתנו להבין הוא, כי למרות שבתאיאורים הנ"ל רואים ברור שהקבר הוא ממש בתוך הבור, עד כדי שיש האומרים שהתנא הושלך לשם, או ראשו לבד נמצא שם, הרי שהרב גבאי ציין את הקבר בשוחה ששימשה מחצב אבנים, ורק במרחק של כמה מטרים מהשוחה מצוי הבאר הבנוי העמוק. קושייה זו מתורצת בספרו במילים אלו: "לפי תיאורו של ר' חיים ויטאל יש ללכת מכיון בית הקברות מעט צפונה ומשם לרדת מעט לכיוון הנחל, ושם מחצב אבנים (?), אצל חלק מעולי הרגל מתואר המקום כבור אור באר גדול, בעל חיבת ירושלים השכיל לומר מחצב בור, מכך ברור (?) שבסמוך למחצב האבנים ישנו הבור הגדול ששימש או כבור מים או ככבשן סיד, ולכך טעו (!) וסברו שהוא נקבר בבאר. בדיוק בדרך ההולכת לכיוון הכרא"ל לפני הירידה לנחל, ישנו מחצב אבנים עתיק ובסמוך לו באר גדולה. מאחר ועדותו של האר"י ז"ל גוברת על כולם הרי שקברו במחצב ולא בבאר".

את כל הפלפול הזה ניתן ליישב בדרך אחת ויחידה, הבור העמוק החצוב בסלע (ולא בנוי באבנים) שבתוכו קבר חוצפית המתורגמן המקובל, הוא זה שיכול בהחלט להקרא "מחצב אחד" (המילים "מחצב אבנים" אינם מופיעים כלל לגבי חוצפית המתורגמן), הוא עשוי להקרא כמובן 'בור' וגם 'באר', וכל התיאורים מתאימים להפליא, ללא טעויות או סתירות בין המקורות השונים והכל על מקומו בא בשלום.

חפצנו להמשיך בדרכנו לעבור מורד הנחל, ולהדריים לקבר רבי נחזיה בן הקנה ושאר קברי הצדיקים שם, מהם שהתגלו לאחרונה בידי הרב הרצברג, ומתאימים עד מאוד לתיאורי מהרח"ו, אך קצר המצע מהשתרע וגם הזמן הולך ואוזל. ואי"ה בהזדמנות השונים והכל על מקומו בא בשלום.

שנתגלה מכתבי האר"י סימן עליו, והיא אבן גדולה ויש בה כמו פתח מצד צפון, וכן נתן רבינו סימן (!) הלכנו שם. סמוך לו עדינו העצמי מגבורי דוד, גם היא אבן. סמוך לו באר עמוק עמוק, שם חוצפית המתורגמן".

גאון עוזנו מוהרנ"ת שביקר במקום בכ"ח סיון תקפ"ב כותב: "ביום שני הייתי אני לבד בלי חברי רבי יהודה אליעזר על קבר התנא רבי חוצפית המתורגמן אחד מעשרה הרוגי מלכות, ועל קבר יהודיע הכהן המונח סמוך לשם".

בספר קורות העתים לרבי מנחם מנדל מקמניץ, שנדפס בערך בשנת תקצ"ה כותב: "נגד הר תבור (= הג'רמק, הר מירון, במבט מכיון צפת) יש שם בור עמוק, ואומרים ששם מונח ראש ר' חוצפית המתורגמן".

מכאן המקום מוזכר כמעט בכל ספרי הנוסעים המציינים כולם כאחד "מחצב בור" או "בור גדול ועמוק אשר הושלך שם לפי הקבלה", ונסיים בדברי החסיד רבי שמואל הורביץ שגם הוא מסיח לפי תומו בספרו ימי שמואל: "וגם הלכנו רחוק הרבה מציין רבי פנחס בן יאיר, ושם היה בור עמוק ששם מונח רבי חוצפית המתורגמן מעשרה הרוגי מלכות".

הרי לנו שהיתה מסורת רצופה החל מזמן האר"י ועד לדורינו, שישנו בור עמוק מסויים הנמצא באיזור זה, בתוכו הראו את קברו של חוצפית המתורגמן. חשיבות יתירה ישנה למסורת זו, שכן בעיר הקודש צפת לא פסק היישוב היהודי הרצוף מתקופת האר"י ועד לימינו אנו, במשך כל הדורות היו "שמשים" ספרדים ואשכנזים, כמו ר' בערל שמש, ור' בערל זילברמן, שהראו למבקרים את מקום הצינונים, וזכינו שזקני ירושלים שיחיו, בהם ר' נתן דוד שפירא ור' נח שטרנפלד ועוד, קיבלו מר' בערל זילברמן שהמקום שציין קדמוניו הוא המקום קבר חוצפית המתורגמן המקובל מדור דור. מה גם שדווקא קברו של חוצפית המתורגמן היה אבן שואבת מאז ומתמיד, ומידי שנה בשנה ביום תשעה באב היו יוצאים יהודי צפת לקונן את קינת "ארזי הלבנון" על קבר ר' חוצפית המתורגמן מעשרת הרוגי המלכות. (כפי שמובא בלוח דבר בעתו מהרב גנוט) ואם כך קשה לקבל את ההשערה כאילו טעות נפלה בשלב כלשהוא.

מעיון בספרו של הרב הרצברג, נראה כי בבואו לחקור את מקום הקבר, חשב לתומו כי קבר חוצפית המתורגמן צוין בטעות כדבריו "במקום שאינו לא מחצב אבנים ולא בור או באר גדולה", וזאת לאחר שראה מצבה בנויה במבנה על גבי מישור של ביטון, ללא עדות לאיזה בור. אך כנראה שהוא לא בירר אצל המבוגרים יותר שזוכרים את המקום עוד לפני שנבנה המבנה, וכפי עדותם המצבה כיום נמצאת על גבי בור עמוק עמוק מאד,

תזכורת!

יעקב נתן אנשין

כשאברך לא משנן תמידים כסדרם את דיבוריו של רבינו ומוהרנ"ת על קדושת הברית [ליקוטי עצות ערך "ברית", אוצר היראה ערך "ברית", וכן הלאה], הוא פשוט נותן לבעל-דבר להרוס לו את החיים, לייבש לו את הלב, ולרוקן אותו מכל זיק של חמימות! וכשאברך לא מרגיש צורך לשאוג על קדושתו, ולהתמהמה מעט בתפילה שאחר "תיקון הכללי" לצעוק ולהתחנן על נפשו האומללה שלא יתנהג כבהמה וכנבל ברשות התורה - אז הוא פשוט שכח מה זה ברסלב'ר...

אברכים יקרים!

אין הכוונה כאן לדברי תוכחה [כי אנחנו הרי רגישים ושכורים מאד, ואסור לומר לנו שאנחנו לא בסדר], אלא לרענן ולהזכיר נשכחות. "לא באתי כמוהיר אלא כמוזכיר". באתי להזכיר לחברי רבותיי: זכרו זאת ותשימו על לבכם, שיש מושג כזה שנקרא "קדושת הברית", ואסור להתעלם ממנו! "קדושת הברית" אינה לוקוסוס, אלא ה"יסוד" כפשוטו ממש! בלעדיו, כל מה שיש לנו הוא כבני נטול-יסוד...

ויותר מכך: רבינו אינו רבי רק לענייני התבודדות, התחזקות, חצות, ושמחה. רבינו הוא רבי גם לענייני הנהגת הבית, וגם בתחום הזה יש לרבי מה להגיד, וגם שם צריכים ללמוד את דבריו ולציית לו!

חפצנו מאד להקדיש מדור בעלון זה על נושא הקדושה.

אל תיבהלו... זה לא יהיה מדור שישפכו בו אש וגופרית, ויפלו בו לצננת הפרט. זה יהיה פשוט מדור, שיוכיר לנו כל שבועיים / כל חודש, מה רבינו מדבר על 'קדושת הברית'.

אנו עדיין מסתפקים איך לעשות את זה, אך אם לא עכשיו אימתי, ואם לא בעלון לאברכים, אז היכן?...

אך בכל זאת, איך שלא יהיה, גם אם המדור לא ייצא לאור, עשינו את שלנו: הזכרנו לכם שלא תזניחו את היסוד!

ברוך ה', העלון הנפלא יוצא כבר בפעם הרביעית. הודו לה' כי טוב. אנו - אנשי רבינו הק' - עשירים כל כך, שגם אם ייצאו לאור אלף עלונים מדי שבוע, יהיה תמיד מה לכתוב ומה לקרוא... נחל נובע מקור חכמה...

כשרסלב'ר בא לכתוב מאמר לעלון, הוא כמעט טובע בים הנושאים... יש לנו מה לכתוב על כל נושא בעולם... אך משום מה, יש נושא שהיצר הרע דואג למאטא אותו תמיד תחת השמיכה... נושא 'יסוד' שמונח עד מאד, הלא הוא: היסוד! שמירת קדושת הברית! גם אם כולנו חכמים כולנו נבונים וכולנו יודעים ש"קדושה" זה משהו נחוץ וקריטי מאד, אך בסופו של דבר, עובר שבוע, חודש, שנה, שנתיים, וה"קדושה" על מקומה הישן עומדת...

לפעמים נדמה, שהנושא של 'קדושת הברית' והחתירה התמידית להתקדש ולפרוש מהעולם הזה - ירד מהמפה... אני אישית, לא יצא לי לשמוע מאז שהתחתנתי [וגם הרבה לפני] שצריך להתקדש, שצריך לשבור קצת את התאוה, ושבוה תלוי כל התקרבותי לרבינו (כמבואר בליקוטי מוהר"ן, לו) תגידו לי אתם: מתי שמעתם בתור אברכים, בפעם האחרונה, על הצורך לשדר את הבהמיות, ולעלות דרגא במעלות הקדושה והפרישות? מתי שמעתם בכלל שהרבי דורש מאיתנו להתקדש יותר ויותר?

אילו היתה זו הבעיה היחידה, החרשנו. אך הבעיה העיקרית היא, שכשלא עולים - יורדים. כשלא זוכרים שיש עבודה ושמה 'קדושת הברית' - לא רק שלא מתקדשים, אלא נופלים ומתדרדרים... זו עובדה! כי גם אם אנחנו שכחנו לשים לב שהקדושה היא היסוד - הבע"ד לא שכח! גם אם העלמנו עין מכך שכל ההשגה וההרגשה באורו של רבינו הקדוש, תלויה אך ורק בקדושתו של האברך - היצר הרע לא מעלים עין! והוא ממשיך לעבוד במלוא הקיטור... הוא לא יושן... כי הוא יודע וזוכר היטב עד כמה הקדושה קובעת את כל לבביותו וברסלבריותו של האברך...

משביע לכל חי

אסירי תודה הנו לראש המוללים הנכבד והנערץ על מסירותו הנפלאה, בהתרוצצו שבועות ארוכים שעות ע"ג שעות, למען לא יחסר המזג להיראים והחרדים לדבר ה' המדקדקים על קלה כבחמורה, ובפרט בענין 'כשרות המזון' שהזהירנו רבינו ע"ז מאד, הבאים להקיבוץ על ציון רביה"ק בימי ראש השנה הק', ודאג להם במסירות ללא קץ שיהיה להם אוכל מהודר בתכלית ההידור, בהשגחה המהדרת של ב"ד"ץ העדה החרדית, לקיים בהידור הכתוב: 'איכלו מעדנים ושטו ממתקים', שמו מפארים

הרה"ח ר' אפרים נחמן אנשין שליט"א

רו"מ המוללים 'אורות הנחל'
בביהמ"ד הגדול דחסידי ברסלב מא"ש

וברכותיו הלבביות: יה"ר מלפני היושבי בשמים, שישפיע לו שפע רב וברכה מרובה, ובכל אשר יפנה יעשה ויצליח, ויוכל להרבות ספסלי ביהמ"ד להגביר פעלים לתורה ולתעודה בדרך רבינו הקדוש, בהרחבת הדעת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא וסיעתא דשמיא, אמן.

המברכים בלב ובנפש חפיצה
חז"ר מולל אורות הנחל

מדר"ש תנחומ"א

נשבר לבבנו ונפלה רוחינו, בהגיע אלינו הבשורה המרה על הילקח מאתנו האי זקן שבחבורה, עובד את ה' בכל כחו, מקיים עצות רבינו בתמימות ובפשיטות, וזריזותו הנפלאה בכל עניני עבודת ה' היה לשם דבר, הגה בתורת ה' בהתמדה מרובה, ראש וראשון לכל עניני רביז"ל, בנה במסירות נפש את ביהמ"ד 'אור אברהם' ע"ש הגר"א שטרנהרץ ז"ל

הרה"ח ר' משה בורשטיין ז"ל

בעל הנחמות הוא ינחם את כל המשפחה הנכבדה,
ובפרט לבנו החשוב

ידידנו עוז הר"ר חיים שליט"א

העומד לימיננו בכל עת, בתוך אבלי ציון, ונוכח במהרה
לנחמת ציון וירושלים בביאג"צ, אמן.

איחוד האברכים הצעירים

מ'עט' האברכים

מכתב מיוחד במינו, מאחד האברכים, שיש בו התחזקות והתעוררות נפלא לכלל האברכים החשובים.

כבוד מערכת גליון 'מימי הנחל', שלום רב!

ראשית כל הנני להוקיר את עבודתכם החשובה והמסורה, להגביר פעלים בין אברכי אנ"ש, הן בהוצאת הגליון, והן בסעודות שארגנתם על הצד היותר טוב, וכן שאר הפעילויות שעשיתם ושאתם עתידים לעשות בעז"ה, יה"ר שתשרה שכינה במועשי ידיכם.

הנה ברצוני מעל במה חשובה זו, לכתוב כמה גרגירים לזכרון חברי הבלתי נשכח, האברך היקר הר"ר בנימין זאב שטרן ז"ל, אשר בימים אלו חל יומא דהילולא דיליה (ט' חשוון) ויהא הדברים לעלוי נשמתו הטהורה.

לא מש מזכרונות עבודתו הנפלאה שהיה לו בענין 'התבודדות', ובפרט מה שהיה מחזק אחרים לעשות התבודדות ואפילו רק כמה דקות, היה ממש מתחנן ברחמים מדוע שלא לקיים עצת רבינו הנפלאה הזו כל אחד כפי יכולתו אם זה חמש דקות או עשר דקות. וסיפר לי שהוא בעצמו התחיל עם זה הדרך של כמה דקות עד שזכה לקיים העצה הנוראה לעשות התבודדות שעה שלימה בכל יום, והיה מקדיש שעות ארוכות לדבר עם אחרים להתחזק בעבודה זו, וראה עליו בעליל שענין זה נוגע ממש בציפור נפשו, לקיים עצת רבינו בתמימות ופשיטות. וזכרונות שמצאתיו פעם אחת עומד ליד ביתו ומדבר עם אברך על ענין זה, ואחר כמה שעות שוב ראיתיו עומד במקום הלז בעודו מדבר על לבו לעשות התבודדות ואפילו רק כמה דקות, וזכות הרבים תלוי בו שעי"י עושים רבים התבודדות עד היום הזה.

גם בענין 'בין אדם לחבירו' היה נפלא מאד, והיה מאיר פנים לכל אחד ואחד בחביבות וחמימות, והיה דואג שכל אחד ירגיש בסביבתו בנח ובטוב.

כן עסק הרבה להאיר אור רבינו בין חביריו והסובבים אותו, והיה מדרבן אותי ללמוד את ספרי רבינו הרבה, ולא דוקא הספרים הגדולים כמו ליקוטי מוהר"ן וכו', אלא אפילו הספרים הקטנים ואפילו את הספרים בהם כתוב שיחות ומעשיות של אנ"ש, היה מעודד מאד לקוראם, להתלהב בשלהבת אור רבינו ל' שהאיר באנשיו לדורותם.

ואציין סיפור נפלא בו נראה שני צדדי המטבע, הן את ה'הארת פנים' שלו, והן את עבודתו להתחזק בעניני רבינו ל': אברך אחד מהקרובים אליו מאד, היה ר' בנימין זאב בכל עת מצא מדבר על לבו שילמד בספרי רבינו, עכ"פ בספרי השיחות, ולכן כשיצא לאור הספר הנפלא 'דיבורי אמונה', ביקש ממנו מאד שיעבור עליו מהחל עד כלה. פעם אחת מצאו לאותו אברך בבית המדרש בשעות הצהריים, הוא ניגש לארון והוציא את ה'דיבורי אמונה' וניגש אליו באמרו הנה תלמד קצת ותתחזק מעט, האברך שהיה אחרי לימוד חצי יום בכולל בהתמדה מרובה, ניסה להתחמק ממנו בהשיבו: 'אין לי כח, אני רעב עדיין לא אכלתי ארוחת צהרים וכו'', אך רב"ז לא הרפה ושאלו במאור פנים: 'מה הנך אוהב לאכול?' הלה שהיה מחביריו הקרובים מאד כאמור ענה לו בפשיטות: 'במבה', רב"ז לא נרתע ואמר לו בחביבות: שב עתה ותלמד חצי שעה בספר הזה ותקבל את מבוקשתך, כעבור חצי שעה פנה רב"ז ל'חתות' הקרובה וקנה לו את מה שהבטיח...

עוד יש לכתוב על עבודת התפילה שלו, שהיה בהתלהבות מרובה בכל הכח שהפליא את כל סובביו, ואף קנה לכך 'סידור' מיוחד [כמדומני שהיה 'כוונת ה''] כדי שיוכל להתפלל ביתר כוונה והתלהבות...

מחמת קוצר היריעה לא אאריך, אך זאת הנני מוכרח לציין על עבודת ה'קדושה' אשר לו, שהייתה לדבר ולחזק בענין זה, ולא דוקא בעבודות נשגבות של פרישות וכו' אלא אפי' עבודות פשוטות של 'שמירת עינים' ולהודרו מאד בעבודת ה'מקוה', גם היה מרבה כל עת שהיה לו 'שיחת חברים' לדבר על הענין אשר 'צדו צעדינו מלכת ברחובותינו', וממש בכה במר נפשו להתחזק בענינים אלו.

עוד הרבה באמתחתי לספר על האי נפש נקי וצדיק שנסתלק מאתנו בחטף, וכל מה שכתבנו אינו אלא מעט מן המעט מה ששיקף דמות מופלאה זו, ועוד חזון למועד, ואסיים בברכה שנוכה מהרה לתחיית המתים בביאת גואל צדק אמן.

בכל חותמי ברכות

נתן (ברי"ק) שפירא

אברך יקר!

אם עדיין אינך נמנה על משתפי החבורות, הננו אליך בקריאה של חיבה!
בוא והשתתף בגיבוש והאחדות שכבר החל בחבורות ונזכה לקבל ממך ותקבל ממנו חיות חדש בעבודת ד' והתקרבות לצדיק! בחר לך חבורה שבועית כלבבך!

"התחדשות"

חבורה חדשה ב"בית שמש"

ביום ב' בשעה: 8:15 ע"י ר' ראובן שיף

בבית ר' רפאל אנשין הי"ו רח' החיד"א 6 גבעת ירושלים

כאשר קיבצנו כעמיר גורנה את שמות האברכים השייכים לחבורות והנלוים אליהם נדהמנו כשהמספר עבר את ה-130 אברכים.

אפשר בהחלט לפתוח עוד כמה חבורות אם תיענו לקריאתנו!

**רק אתם החזיקו עצמכם יחד
אז תהיו אנשים כשרים.**

אט קומט די גילדענע נעכט!!!

הבהרה ותזכורת: כי 'חסיד ברסלב' הולך לישון מיד אחרי מעריב, כדי לקיים רצון רביז"ל לקום בחצות הלילה. אך מכיוון שדורינו דור יתום נהפכו יום ללילה ולילה כיום יאיר... לכן מנצלים את הזמן כדי להתחזק בדרכי רביז"ל. ואתה, שזכית לא להתבלבל מהבלי העולם והנך זוכה להקדים עלות על יצועך אשריך! חזק ואמץ! כי לא אליך דברינו...

חבורת יום א':

ב"בית מדרשינו הגדול" בבית צבי, בשעה 7:00, באדיש, ע"י ר' ראובן שיף.
(לאברכים צעירים בני שנה שניה ושלישית)

חבורת יום ב':

בבית ר' אליעזר קירשבוים, בשעה 7:00, באדיש, ע"י ר' שמעון צבי שפירא.

חבורת יום ג':

כל שבוע בבית א' מחברי החבורה, בשעה 7:00, בלשה"ק, שיחת חברים ביהוד. פרטים: ר' חיים צ'צ'יק 05484-85412.

חבורת יום ד':

ב"בית מדרשינו הגדול" בבית צבי, באדיש, בשעה 7:00, ע"י ר' ראובן שיף
(לאברכים בני שנה ראשונה)

חבורת יום ה':

בשעה 8:00 בבית הר"ר אליעזר סאוויצקי הי"ו

רחוב כינת ישר 1 ק"ג

שיחת חברים באדיש (מועד לבני חו"ל)

אחראי ר' מרדכי הרפלד הי"ו: 0548495599

שיעור בעבודת ד' ע"פ דרך רבינו הק':

יום א' בשעה 2:30 בצהריים בלשה"ק
ר' אליעזר חשין, בבית ר' יחיאל צוקר 05731-55472.

מזל טוב וזריא יאה

ברגשי גיל ובתרועות שמחה, נרים ונישא קולנו קדם מורה דרכינו, מאיר נתיבותינו ומדריכנו בשביליה העמוקים של תורתנו הקדושה, מאיר עינינו בשעוריו הנפלאים והבהירים מועד במועדו, משיב לשואליו דבר ה' זו הלכה בחביבות ובמאור פנים. ה"ה ראש כוללינו הנערץ

הרה"ג ר' העניך יצחק רוזנבלט שליט"א

מורה ודאין פעה"ק ירושלים

ראש כולל "אורות הנחל"

לרגל הולדת בתו למז"ט

והברכה אחת היא: יהא רעוא מן קדם שמיא שיזכה לראות מלא חפניים נחת דקדושה מכל יו"ח, ויוכל להמשיך בהרצת תורה מתוך הרחבת הדעת, ויתבדרון שמעתתיה בי מדרשא ע"י ספריו הנפלאים 'הרי הלכות'.

המברכים מקירות הלב

תלמידים השותים בצמא דבריו בכולל 'אורות הנחל'

ברכת מזל טוב המה ולבבית

שלוחה בזאת אל האי גברא יקרא, עמל בכל כחו להנחיל אור רביז"ל בין אנ"ש, הקים את חבורתינו "מורשת הנחל" במסירות נפלאה,

ה"ה הר"ר אליעזר ליפא בורשטיין הי"ו

על השמחה אשר במעונו בהולדת הנכד

בן לבנו החשוב ר' מרדכי הי"ו

ויה"ר מלפני אבינו שבשמים, שיזכה לראות נחת דקדושה מכל יו"ח, עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים, ויוכל להמשיך בעבודתו הקדושה מתוך הרחבת הדעת, בשפע גדול ובהרחה מרובה, להאיר את אור רביה"ק ביתר שאת ועוז, ובכל אשר יפנה יעשה ויצליח.

המברכים מקירות הלב

איחוד האברכים הצעירים ירושלים

שע"י "מורשת הנחל"

ברכת מזל טוב המה ולבבית לחברי ילדי היקרים:

ר' שמעון
לוינון

להולדת הבת

ר' משה
יעקב צוקר

להולדת הבת

ר' נתן סיעה

ר' יוסף חיים
בן הר"ה"ג ר' שמעון
אנשין

לנשואיהם בשעט"מ.

ר' נתן ביי"ק
שפירא

להולדת הבן

ר' יעקב
קליגר

להולדת הבן